
Takauksen myöntäminen Kokemäen Lämpö Oy:n ottamalle lainalle

KH 24.10.2022 § 242
301/02.04.06/2022

Kokemäen Lämpö Oy:n hallitus on 26.9.2022 tehnyt päätöksen 0,95 M€ lainan ottamisesta Kuntarahoitus Oyj:ltä. 6.10.2022 saapuneella kirjeellä yhtiö esittää, että kaupunki myöntäisi omavelkaisen takauksen sen ottamalle lainalle. Kirje liitteenä.

Kaupungin konserniohjeen mukaan tytäryhtiön tulee hankkia konsernijaoston ennakkokanta, mikäli kyseessä on lainanotto. Kaupungin konsernijaosto on 29.8.2022 ja 26.9.2022 pitämissään kokouksissa käsitellyt ja saanut lisätietoja Kokemäen Lämpö Oy:n investointisuunnitelmista.

Konsernijaosto on päättänyt antaa puoltavan ennakkokannan Kokemäen Lämpö Oy:n suunnittelemaalle enimmillään 0,95 M€ lainanotolle. Lisäksi konsernijaosto päätti yksimielisesti ilmoittaa yhtiölle, että varsinaisen takauspäätöksen tekemisen yhteydessä kaupunki voi harkita ehdollista päätöstä.

Ehdollisuus liittyy siihen, että vuodelle 2023 kirjattuihin suunnitelmiin sisältyi 375 000 euron kohde, jossa alkuperäinen ”Katilan alueen kaukolämmön runkoverkko 1,5 km” oli muuttunut Perunajauhotehtaan etupesän uusinta-nimiseen kohteeseen.

6.10.2022 päivätyssä kirjeessä on mukana molemmat kohteet.

18.10.2022 saapuneessa ilmoituksessa Kokemäen Lämpö Oy:n toimitusjohtaja Jukka Järvenpää ilmoittaa pyydettyinä selvityksenä seuraavaa:

“Meillä on nyt mennyt prioriteettina ykköseksi **perunajauhotehtaan kattilan etupesän perusparannusinvestointi** (= perunajauhotehtaan häiriöttömän energiasaannin turvaaminen tuotantokaudella). Kartanonvoimassa yllättäen jouduttiin tänä kesänä investoimaan kolmannen kattilan etupesä (noin 250 t€), joka on käyttöikänsä nuorempi kuin perunajauhotehtaan etupesä. Tämän perusteella olemme nyt todenneet, ettemme voi perunajauhotehtaalla ottaa riskiä, vaan kattilan etupesä on saneerattava keväällä 2023 maaliskuuhun ja koeajo kesällä sekä tuotantoon elokuussa (investointi 300-375 t€), jos jotain jää, niin se käytetään Katilan alueen alustaviin investointeihin. Hanke on käynnistettävä aika pian suunnitelmien, materiaalihankintojen ja urakoitsijoiden suhteen, jos se työt aloitetaan maaliskuuhun 2023 ja viedään koeajoinen maaliin perunajauhotehtaan seuraavaan käyntikauteen elokuussa.”

Kokemäen kaupunki on taannut tytäryhtiönsä ottamat lainat ja on aikanaan ohjeistanut yhtiötä toimimaan siten, että lainoilla tulee olla kaupungin takaus. Kokemäen kaupungin, Kokemäen Lämpö Oy:n ottamien lainojen vakuudeksi, myöntämien takausten määrä on viimeisen kymmenen vuoden aikana kehittynyt seuraavasti:

- 31.12.2014	8,98 M€
- 31.12.2015	9,28 M€
- 31.12.2016	9,55 M€
- 31.12.2017	8,95 M€

- 31.12.2018 8,49 M€
- 31.12.2019 8,65 M€
- 31.12.2020 8,00 M€
- 31.12.2021 9,22 M€

Vuoden 2022 lopussa kaupungin takaamien lainojen määrä tulee olemaan 8,69 M€. Vuoden 2023 lainan lyhennykset ovat noin 0,78 M€, jolloin takausten määrä olisi vuoden 2023 lopussa noin 7,9 M€. Vuosien 2024–2028 aikana kaupungin takaamien lainojen lyhennykset ovat vuosittain noin 0,33 M€, joten vuoden 2028 lopussa takausten kokonaismäärä olisi noin 6,4 M€. Suunnitteluvuosien luvut on laskettu siten, ettei yhtiö ottaisi uutta lainaa ja voimassa olevat lainat lyhennettäisiin suunnitellusti.

Kaupungin vuoden 2022 talousarviossa on seuraava Kokemäen Lämpö Oy konsernitavoite: ”Yhtiöllä tulee olla laadittuna 2-3 vuoden suunnitelma, johon on kirjattu kaikki kunnossapito- tav. investoinnit. Suunnitelmasta tulee selvitä myös se, rahoitetaanko investoinnit yhtiön omilla vai ulkopuolisilla rahoituksella. Suunnitelma tulee saattaa kaupungille tiedoksi maaliskuun 2022 loppuun mennessä.”

Mainittua rahoitustarvelaskelmaa ei ole ollut kaupungin käytössä.

Kuntalain 14 § kohdan 9 mukaan valtuuston tulee päättää takaussitoumuksen tai muun vakuuden antamisesta toisen velasta.

Kuntalain säännökset takauksen antamisesta

Kuntalain 129 §:n 1 mom. mukaan kunnan myöntämä takaus ei saa vaarantaa kunnan kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kunta ei saa myöntää takausta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla.

Kuntalain 129 §:n 2 mom. mukaan kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion yhteisessä määräysvallassa.

Kunnan on lisäksi otettava huomioon, mitä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 ja 108 artiklassa säädetään (Kuntalain 129 § 4 mom.)

Kuntalain mukaisen takauksen edellytysten täytyminen

Takaus ei saa vaarantaa kaupungin kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kokemäen kaupungilla on tytäryhtiöille myönnettyjä lainojen takauksia 31.12.2021 yhteensä 11,71 miljoonaa euroa. Nyt käsittelyssä oleva takaus tulee lisäämään kaupungin kokonaisvastuuta, mutta se ei vaaranna kaupungin kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kokonaisvastuun kannalta on olennaista, että nyt taattavalla lainalla Kokemäen Lämpö Oy lyhentää osaa aikaisempia kaupungin takaamia lainoja.

Kunta ei saa myöntää takausta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Takauksen myöntämiseen sisältyy aina riski. Nyt käsittelyssä olevassa tapauksessa riskiä pienentää yhtiön suhteellisen tasainen ja vakaa tulonmuodostus.

Kunta voi myöntää takauksen tai muun vakuuden kilpailutilanteessa markkinoilla toimivan yhteisön velasta tai muusta sitoumuksesta ainoastaan, jos yhteisö kuuluu kuntakonserniin tai se on kuntien tai kuntien ja valtion

yhteisessä määräysvallassa. Kokemäen Lämpö Oy on kaupungin määräysvallassa oleva tytäryhtiö, josta kaupunki omistaa 97 % ja konsernirakenteen kautta 100 %.

Euroopan Unionin asettamat edellytykset takaukselle

Säännösten mukaan kaupungin on valtiontukiviranomaisena huolehdittava valtiontukea koskevien määräysten ja säännösten noudattamisesta. Yrityksille myönnettäviä valtiontukia koskevat keskeiset puitteet määritetään Euroopan Unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107-109 artikloissa. Valtiontukisäännökset koskevat myös kuntien myöntämiä tukia. Euroopan Unioni on pyrkinyt selventämään valtiontukisäännöksiä antamalla tiedonantoja. Komissio on antanut takausten osalta tiedonannon valtiontukisäännösten soveltamisesta valtiontukiin takauksina. Komissio katsoo, että kaikkien seuraavien edellytysten täytyminen riittää osoittamaan, ettei yksittäinen takaus ole valtiontukea:

- Lainanottaja ei ole taloudellisissa vaikeuksissa.
- Takauksen laajuus voidaan myöntämishetkellä mitata asianmukaisesti.
- Takaus liittyy tiettyyn rahoitustoimeen, sille on asetettu kiinteä enimmäismäärä ja sen voimassaoloaika on rajoitettu.
- Takaus ei kata enempää kuin 80 prosenttia lainasaamisen tai muun rahoitussitoumuksen määrästä.
- Kun lainan tai taloudellisen sitoumuksen määrä pienenee ajan mittaan, taatun määrän on pienennyttävä samassa suhteessa siten, ettei takaus missään vaiheessa kata enempää kuin 80 prosenttia lainan saamisen tai muun rahoitussopimuksen määrästä. Tappioiden on jakauduttava samassa suhteessa ja samalla tavalla lainan antajan ja takaajan kesken.
- Takauksesta maksetaan markkinaperusteinen hinta.

Tiedonannossa todetaan vielä, että jos jokin edellytyksistä ei täyty, se ei tarkoita, että takaus automaattisesti katsottaisiin valtiontueksi.

Euroopan Unionin asettamien edellytysten täytyminen

Kokemäen Lämpö Oy:n tilinpäätös on ollut viimeisen kolmen vuoden aikana ylijäämäinen. Vuosittainen ylijäämä on ollut 0,045–0,2 M€.

Takaus kohdistuu lainaan, jonka ehdot on määritelty yksiselitteisesti lainatarjouksessa.

Takausta haetaan 100 % lainasaamisen määrästä. Euroopan Unionin ehtona on, että takaus kattaa enintään 80 % takauksesta. Tiedonannossa todetaan kuitenkin, että jos yksittäinen edellytys ei täyty, ei se vielä tarkoita, että takaus automaattisesti katsotaan valtiontueksi.

Takauksesta peritään vuosittain takausprovisio, jonka suuruus on 2,0 % taattavan lainan jäljellä olevasta lainapääomasta. Näin ollen lainanottaja maksaa takauksesta markkinaehtoisin hinnan, minkä se joutuisi maksamaan, jos laina olisi otettu yksityisestä rahalaitoksesta ilman kaupungin omavelkaista takausta.

Näiden perusteella arvioidaan, ettei kaupungin omavelkainen takaus vääristä tai uhkaa vääristää kilpailua tai vaikuta haitallisesti jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Kokemäen Lämpö Oy on kaupungin 97 % omistama tytäryhtiö, jossa määräysvalta on kaupungilla, joten Valtiontukisääntelyn näkökulmasta järjestely mahdollistaa kaupungin omavelkaisen takauksen antamisen.

Lisätietoja antaa	Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen, puh. 040 488 6100 ja talousjohtaja Tauno Mäkinen, puh. 040 488 6120.
Esittelijä	Kaupunginjohtaja Teemu Nieminen
Päätösehdotus	<p>Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. myöntää omavelkaisen takauksen Kokemäen Lämpö Oy:n Kuntarahoitus Oyj:ltä ottamalle 950 000 euron lainalle lisättynä lainalle laskettavilla koroilla, viivästyskoroilla ja kuluilla (laina-aika 12 vuotta, 6 kk euribor + 0,44 %, lyhennykset 6 kuukauden välein, 2 lyhennysvapaa vuotta, koron ja lyhennysten hinnoittelukatko 5 vuoden välein); 2. edellyttää Kokemäen Lämpö Oy:ltä vastavakuutena vastaavansuuruisia yrityskiinnityksiä; 3. päättää periä Kokemäen Lämpö Oy:ltä kyseisen lainan osalta 2,0 %:n suuruisen takausprovision vuoden viimeisen päivän lainamäärästä.
Käsittely	<p>Keskustelun yhteydessä kaupunginjohtaja teki muutetun päätösesityksen, joka kuului: Kaupunginhallitus päättää esittää kaupunginvaltuustolle, että se</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. myöntää omavelkaisen takauksen Kokemäen Lämpö Oy:n Kuntarahoitus Oyj:ltä ottamalle 950 000 euron lainalle lisättynä lainalle laskettavilla koroilla, viivästyskoroilla ja kuluilla (laina-aika 12 vuotta, 6 kk euribor + 0,44 %, lyhennykset 6 kuukauden välein, 2 lyhennysvapaa vuotta, koron ja lyhennysten hinnoittelukatko 5 vuoden välein); 2. edellyttää Kokemäen Lämpö Oy:ltä vastavakuutena vastaavansuuruisia yrityskiinnityksiä; 3. päättää periä Kokemäen Lämpö Oy:ltä kyseisen lainan osalta 2,0 %:n suuruisen takausprovision vuoden viimeisen päivän lainamäärästä 4. edellyttää takauksen ehtona konsernitavoitteiden mukaisen investointisuunnitelman tekemistä.
Päätös	<p>Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle, että se</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. myöntää omavelkaisen takauksen Kokemäen Lämpö Oy:n Kuntarahoitus Oyj:ltä ottamalle 950 000 euron lainalle lisättynä lainalle laskettavilla koroilla, viivästyskoroilla ja kuluilla (laina-aika 12 vuotta, 6 kk euribor + 0,44 %, lyhennykset 6 kuukauden välein, 2 lyhennysvapaa vuotta, koron ja lyhennysten hinnoittelukatko 5 vuoden välein); 2. edellyttää Kokemäen Lämpö Oy:ltä vastavakuutena vastaavansuuruisia yrityskiinnityksiä; 3. päättää periä Kokemäen Lämpö Oy:ltä kyseisen lainan osalta 2,0 %:n suuruisen takausprovision vuoden viimeisen päivän lainamäärästä. 4. edellyttää takauksen ehtona konsernitavoitteiden mukaisen investointisuunnitelman tekemistä.